

LJUDSKI TEDNIK

Neodvisno glasilo slovenskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina: za celo leto . . . Din 50.— mesečno Din 5.—
za pol leta . . . „ 25.— za inozemstvo „ 80.—

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Sodna ulica št. 6.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Oglasi se računajo po tarifu. — Poštno-čekovni račun št. 13.236.

Vladna kriza in SLS.

Voditelji SLS so šli pri lanskih volitvah v narodno skupščino v boj z geslom za revizijo vidovdanske ustave. Napovedovali so, da bodo v najkrajšem času dosegli avtonomijo Slovenije, in sicer v najširšem obsegu. Vse njihove obljube v tem pogledu so ostale do danes še neizpolnjene in razvoj političnih dogodkov v narodni skupščini od marca meseca lanskega leta je pokazal samo popolno nesposobnost voditeljev SLS doseči bodisi glede na njihove avtonomistične zahteve, bodisi glede na gospodarske, socialne ali kulturne potrebe slovenskega naroda kake pozitivne uspehe.

Kolebanje dr. Korošca med posameznimi ekstremi je neuspehe njegove politike še povečalo, ker je vzbujalo nezaupanje tako na eni, kakor na drugi strani. Dr. Korošec je lani pomagal omogočiti samoradikalno vladno z znanim Markovim protokolom, ker je takrat upal, da bo dobil od te vlade gotove strankarske koncesije.

To upanje se je izjalovilo, ker Nikola Pašič ni hotel odobriti Markovega protokola ravno radi tega, ker so voditelji SLS zahtevali v njem samo strankarske koncesije, niso pa točneje označili svojega stališča glede državnopravnih vprašanj, ki tvorijo še danes jedro nesporazuma med glavnimi strankami Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Dr. Korošec je pač spoznal, da je treba v parlamentu ustvariti močno skupino strank, ki bi bile vsaj v glavnih načelih o rešitvi političnih vprašanj edine. Ustvaril je opozicijski blok, v katerega je pritegnil Radiča z njegovo stranko; napaka tega opozicijskega bloka pa je bila ta, da si je ustvaril kot edino podlago svojemu obstoju samo rušitev Pašičeve samoradikalne vlade. Glede državno-pravne ureditve notranjega organizma si ta blok še do danes ni edin ter sploh ni znano, kako si kot celota zamišlja izvedbo revizije ustave in notranjo ureditev države. Svoj cilj je opozicijski blok sicer dosegel, vrgel je samoradikalno Pašičevo vladno, ki so jo prej njegovi posamezni člani omogočili, dosegel pa je to, da se je osnovala radikalno-demokratska vlada s Pašičem in Pribičevičem na čelu. Nova vlada je spoznala, da je njen položaj v narodni skupščini za verifikacijo Radičevih poslanskih mandatov trajno nevzdržljiv, vsled česar je vse svoje delo usmerila za tem, da doseže od kralja razpust narodne skupščine in razpis novih volitev, pri katerih naj bi volilci odločili, ali so za sedanjo ustavo ali ne.

Z ozirom na to, da je Stjepan Radič poslal svoje poslance v Belgrad z utemeljitvijo, da hoče vreči Pašičevo vladno in doseči čimprejšnji razpis volitev, bi bilo pričakovati, da bi opozicijski blok z veseljem pozdravil stremenje vlade po novih volitvah in da bi celo še s povspešnimi močmi delal na to, da se volitve čim prej razpišejo in da se čim prej apelira na razsodbo naroda.

To se ni zgodilo. Stranke opozicijskega bloka, predvsem dr. Ko-

roševa stranka, so se zdale volitev, ker v poldrugem letu poslovanja narodne skupščine nimajo ničesar pokazati, da so kaj dosegle za svoje volilce. V boju in političnem spletkarjenju za revizijo ustave in za strankarsko premoč v narodni skupščini so voditelji SLS popolnoma pozabili na vsakdanje gospodarske potrebe slovenskega ljudstva in je jasno, da to ni ravno najboljšo priporočilo za kandidate pri morebitnih novih volitvah. Volilci so siti državno-pravnih fraz. Oni hočejo vidnih uspehov na kulturnem, gospodarskem in socialnem polju in samo rešitev tozadnih vprašanj jih more zadovoljiti ter more postati najboljšo sredstvo za agitacijo pri volitvah.

Res je, da ima opozicijski blok z Radičevimi poslanci v narodni skupščini večino, res pa je tudi, da se v krizi Pašič-Pribičevičevega kabineta ravno zato ni poverila vlada opozicijskemu bloku, ker nima ustvarjene enotne načelne podlage z ozirom na notranjo ureditev ustroja države in ker ni mogel označiti kroni, kaj se bo zgodilo potem, ako bi prišel blok na vladno. Volitev blok ne mara. V vladno kot tak ne more priti, in zato so dr. Korošec ter tovariši usmerili v zadnjem času vse svoje delo za tem, da razbijejo vsaj Pašič-Pribičevičevo koalicijo ter omogočijo nekako koncentracijsko vladno, ki naj bi izvršila samo gotove zakonodajne posle manjšega pomena. Če pa bi ne bilo tudi to mogoče, bi bili zadovoljni s tem, da se osnuje zopet samoradikalna vlada, to se pravi, da se povrnejo k lanskim politiki po volitvah. To taktiko jim narakuje bojazen pred volilci, uspeh pa je ta, da se sučejo v krogu, kakor mačka okrog vrele kaše in da se voz naše notranje politike sploh ne premakne naprej.

Pašič je podal kralju demisijo svojega kabineta, in kralj je poveril predsednika narodne skupščine Ljubo Jovanoviča, naj prouči položaj, da more informirati krono o parlamentarnih odnošajih med posameznimi političnimi skupinami in o delu teh skupin, v kolikor je mogoče in v kolikor ne izključuje nasprotnih naziranj z ozirom na notranji položaj in programe strank, ki bi tvorile skupno podlago za delo v parlamentu. Ljuba Jovanovič se je posvetoval te dni z zastopniki vseh političnih skupin. Vrše se konference, ki se razvijajo v dveh smereh. Prva smer stremi za tem, da se omogoči čim prej narodu, naj na svobodnih volitvah izrazi svojo suvereno voljo, komu hoče poveriti usodo države in vodstvo državnih poslov. Druga smer stremi za tem, da se omogoči delo v sedanjem parlamentu z ozirom na združitev posameznih strank v tem zmislu, da se izvrši njihova koncentracija, četudi bi ne bile v svojih osnovnih naziranjih glede ureditve države edine. Po nekaterih vesteh obstoje tri kombinacije za sestavo nove vlade. Prva bi bila koalicija med radikali in ožjim opozicijskim blokom, druga koalicija radikalcev

z Jugoslovanskim klubom, tretja kombinacija pa bi bila homogena radikalna vlada, ki bi jo opozicijski blok podpiral.

Po nekaterih vesteh so voditelji Jugoslovanskega kluba v vsakem slučaju pripravljeni stopiti v vladno, samo da bi jim ne bilo več treba jesti grenkega kruha opozicije in da bi prišli do polnih vladnih jasl, iz katerih bi odpadlo tudi tupatam par zrn za njihove pristaše. Kakor poročajo listi, je dr. Korošec izjavil za slučaj, da pride do koncentracijske vlade in da vstopi vanjo Jugoslovanski klub, da se njegova stranka enkrat za vselej odpoveduje zahtevi po združenju Sloveniji ter po njeni avtonomiji. Jugoslovanski klub zahteva baje samo, da se mu izroči v popolno oblast politična uprava v Sloveniji ter vse šolstvo in da se mu dajo nekatere gospodarske koncesije. Ne moremo točno kontrolirati teh vesti. Iz vsega postopanja voditeljev Jugoslovanskega kluba pa je lahko sklepati, da temelje te vesti na resnici. Mi smo že od vsega početka, odkar vodi dr. Korošec s svojimi tovariši boj za avtonomijo Slovenije, trdili, da voditelji SLS ne mislijo resno z avtonomijo, ki da jim služi samo kot agitačno sredstvo pri nerazsodni množici. Naš list je vedno naplašal, da vse delo sedanjih voditeljev SLS dokazuje, da jim ni bilo nikdar resno na tem, da se pribori čim večja samouprava slovenskemu ljudstvu, kar najbolj izpričuje dejstvo, da so takrat, ko so imeli v nekdanji narodni vladi absolutno moč, zatirali in zatrli vse samoupravne pravice slov. ljudstva. Če bi bilo voditeljem Slov. ljud. stranke ležeče na tem, da dajo slovenskemu ljudstvu vsaj delno samoupravo, bi morali skrbeti v prvi vrsti za to, da bi prišlo do oživotvorjenja oblastnih in srezkih skupščin, v katerih bi se lahko reševal znaten del upravnih poslov, ki je danes še pridržan osrednji upravi. Voditelji SLS so rabili avtonomijo samo za agitacijo v lovu za volilci. Njihovo demagoštvo se jim je bridko maščevalo in menimo, da svojih grehov ne bodo mogli popraviti, četudi se jim slučajno posreči prilezti v vladno, v družbo iste stranke, o kateri so ves čas kričali, da je najbolj koruptna na svetu. Škode, ki so jo napravili tekom zadnjih let slovenskemu ljudstvu, ne bodo nikdar mogli poplačati,

ker se zamujeni čas nikdar ne vrne.

Toliko samo mimogrede. Glede načelne strani sedanje krize hočemo navesti, kaj piše glavno glasilo radikalne stranke „Samouprava“. Ta list od torika namreč piše: „Nemogoče si je predstavljati, da bi radikalna stranka s samostojnimi demokrati obdržala popolnoma svoje stališče glede na državno ureditev in da bi opozicijski blok, posebej v g. Davidoviču, dr. Korošcu, Mehmed Šnahi in Radiču istotako obdržal svoj program in svoja naziranja ter da bi ta dva bloka, prvi nacionalni, kakor ga nazivajo, a drugi revizionistični, skupno sestavila vladno, ali pa vsaj skupno podpirala vladno, nastalo iz njihove srede. Dokler ena in druga stran stoji na svojih postojankah, je absurdno zahtevati njihovo spajanje v skupno kombinacijo. Ako pa opozicijski blok kot celota, ali pa kaka skupina v tem bloku, odstopa od svojega revizionističnega pojmovanja in zahtev, naj to pove. V tem slučaju bi bil položaj preprostejši in pogajanja bi se vodila jasneje in odločneje. Razplet sedane krize se ne more pravilno izvesti, ako se stopi z onega pota, ki opredeljuje vsako parlamentarno krizo. Ta pot je smer notranje in zunanje politike, ki se ima izvajati. Osebnih momentov morejo v gotovih slučajih vplivati na razvoj in rešenje krize, toda v današnjih težkih trenutkih borbe za ohranitev smeri in kurza naše notranje nacionalne politike ne morejo imeti odločilnega vpliva.“

Menimo, da je z radikalne strani v teh besedah dovolj jasno označeno njeno stališče. Radikalna stranka ne namerava opustiti svojega dosedanjega stališča glede vidovdanske ustave, in ako hoče dr. Korošec stopiti z njo v vladno, bo pač moral opustiti svoje revizionistično stališče, popolnoma zapustiti svojo dosedanjo pot in izdati svoje dosedanje prijatelje. To je logična posledica njegove politike in taktike. To bi bila torej izpreobrnitev dr. Korošca in njegove stranke. Vprašanje seveda nastaja, zakaj se je vršil ves boj, ki ga je vodila SLS zadnja leta.

Če pa se osnuje nekaka koncentracijska vlada samo z določnim omejenim delovnim programom, pa ostanemo tam, kjer smo bili, in se rešitev glavnih vprašanj samo zavleče za dalje časa. Če bi bilo to koristno, je seveda druga vprašanje.

Radič in seljaška internacionala.

Razvoj političnega in sploh javnega življenja v Evropi se je, rekli bi, vidno razcepil v dve nasprotujoči si struji. Prva združuje življe, ki naglašajo izključni nacionalizem; v dosego stavljenih ciljev so dovoljena tudi nasilna sredstva. Tu omenjamo fašiste v Italiji, obrambne organizacije v Nemčiji, Hackenkreuzlerje v Avstriji, probujajoče se Madžare na Madžarskem itd. — Nasprotna struja je tok internacional; pravzaprav je več tokov, katerih skupen znak je mednarodnost. Najstarejši, to je, rdeči internacionali ter njenim sointer-

nacionalam, t. j. črni in zeleni, se je pridružila najmlajša: seljaška internacionala.

Seljaška internacionala se je rodila v Moskvi. Zakonska mati ji je rdeča internacionala. Ko se je Radič po dolgih blodnjah, ko ga že nobena država ni več trpela na svojih tleh, ustavil v Moskvi, sta ga mati internacionala in hči internacionala prijazno sprejeli v svoje okrilje. Rezultat Radičeve akcije je torej pristop HRSS v moskovsko seljaško internacionalo.

Kako se je to vršilo in zaključilo,

obširno poročila posebna izdaja Radičevega osebnega glasila „Slobodni dom“, ki priobčuje najprej poziv za pristop k seljaški internacionali, ki ga je poslalo Radiču kot predsedniku HRSS predsedništvo mednarodnega seljaškega sveta. Temu povabilu je Radič odgovoril dne 27. junija s pismom, naslovljenim glavnemu tajniku seljaške internacionale Smirnovu.

V pismu Radič najprej kratko izjavi, da mu kot predsednik Hrvatske republikanske seljaške stranke in Hrvatskega narodnega zastopstva prijavlja vstop HRSS v seljaško internacionalo, to je v mednarodno zvezo vsega organiziranega seljaštva, kakor sta to na skupni seji dne 1. maja 1924 sklenili HRSS in HNZ.

Na to poudarja izrecno, da se bo HRSS nadalje držala svojega dosedanjega programa in svoje taktike, ker se popolnoma zlagata s cilji seljaške internacionale, ki so: da seljaštvo in delavstvo najprej z združeniimi močmi prepreči vse osvobodilne vojne; da v duhu socialne pravičnosti, stopnjema po vseh deželah, skupno prevzame oblast v svoje roke; da zboljša življenje vsemu delovnemu ljudstvu; da se končno zgradi nova seljaška država.

Posebne socialne razmere v Jugoslaviji in na Hrvatskem so privedle do tega, da je organizirano seljaštvo na Hrvatskem prvi politični činitelj, ne-le ker tvori 90% vsega prebivalstva, temveč predvsem radi tega, ker je vse seljaštvo trdno združeno in organizirano v seljaški stranki. Delavstvo, ki ga je jedva 3%, je bilo dolgo časa razcepljeno, zato brez moči, dokler končno ni stopilo v vrste HRSS ter ostalo samo s stališča svojih stanovskih interesov v posebnih strokovnih organizacijah. HRSS je od vsega početka popolnoma priznavala vse delavske zahteve in delavsko pravo, da se nacionalizirajo sredstva industrijskega proizvodstva, tako da bi oživotvoritev seljačke republike obenem značila oživotvoritev delavske republike.

Za reševanje vseh notranjih vprašanj v Jugoslaviji in za rušenje sedanje militaristične gosposke vlade bo HRSS samo po sebi umevno kakor doslej tudi v bodoče uporabljala samo miroljubna sredstva. To hoče delati HRSS v globokem prepričanju, da je najboljši pot za majhne narode, kot je hrvatski, da s takimi sredstvi gradi državo na znotraj in se bori za oblast vsega delovnega ljudstva. Samo po sebi se razume, da ostane seljaška in republikanska Hrvatska še nadalje v Jugoslaviji, da jo pretvori v federativno seljaško republiko, ki naj bi delala za jadransko-podonavsko federacijo vseh seljaških narodov od čeških gora do Jadranskega morja. Naglašati je, da v sedanjem sestavu seljaške internacionale ne more biti nobenega zastopnika Jugoslavije. To dejstvo smatra hrvatsko narodno zastopstvo za tako važno, da bi se HRSS v na-

sprotnem slučaju morala zadovoljiti samo z načelnim sodelovanjem v seljaški internacionali.

Z ozirom na to Radičevo pismo je predsedništvo seljaške internacionale dne 1. julija sklicalo sejo, da formalno reši vprašanje pristopa HRSS v seljaško internacionalo. Se je se je udeležilo 9 članov predsedništva, dalje zastopniki češko-slovaškega, poljskega, francoskega in nemškega seljaštva ter Radič in Košutič. Ko je predsedujoči tajnik Smirnov izjavil, da seljaška internacionala ne sprejema v svoje okrilje posameznih držav ali vlad, temveč samo seljaške, politične in gospodarske organizacije, je odgovarjal še na nekatera vprašanja, tako glede „zelene internacionale“ v Pragi, pri kateri je sodeloval podpredsednik HRSS Predavec. On je stavil za vstop v zeleno internacionalo posebnih pogojev; med njimi, da bo zelena internacionala v resnici seljaška in ne agrarna, to je veleposestniška in kapitalistična; da bodo v njej zastopane seljaške parlamentarne stranke, ne pa gospodarska društva, agrarni uradi, vlade itd.; da ta internacionala prizna HRSS kot predstavnico probujenega in organiziranega hrvatskega seljaškega naroda. — Prireditelji zelene internacionale so obljubili, da pogoje sprejmejo, češar pa niso storili. Zato HRSS ni hotela pristopiti tej internacionali, češ, da je militaristična in kapitalistična ter da z njo ne mara imeti nobenih stikov.

Z bratskim poljubom hrvatskima zastopnikoma je Smirnov zaključil komedijo in vstop HRSS v seljaško internacionalo je bil zapečaten. —

Pristop HRSS v seljaško internacionalo je umevno povzročil odmev v javnosti in v tisku. Pojavili so se komentarji, v katerih skušajo Radičevi nasprotniki korak izkoristiti v svoje namene in najti novega orožja proti Radiču ter mu priti do živega. Med režimskimi listi se je pred nedavnim časom čitalo, da je Radič boljševiški plačanec. „Riječ“ očita Radiču komunizem. Radič ta očitek zavrača, češ da se vodi seljaška internacionala po demokratskih načelih. „Riječ“ ve povedati mnogo o Radičevem zavijanju zlasti glede one točke, ki govori o „miroljubnih sredstvih za gradnjo države“. „Riječ“ dokazuje, da je Radič v Moskvi popolnoma izpremenil taktiko pacifističnih sredstev ter da hoče nastopiti tudi z revolucijo, ako se miroljubna sredstva izkažejo za neuspešna.

„Hrvat“ se najpreje obširno bavi z Radičevim korakom, nato napada režimske liste, končno pa se omeji na ugotovitev dejstev, na podlagi katerih hoče storiti trdno podlagu za razpravo o važnem koraku, ki ga je storila HRSS in odstraniti izkorščevanje in spekulacije onih, ki bi iz tega hoteli kovati kapital za svoje strankarske ambicije proti hrvatski politiki. Kdor hoče o tem objektivno in pošteno soditi, mora dobro poznati

in vedeti, kaj je HRSS v resnici storila. Na podlagi dokumentov izvaja „Hrvat“ rezultat:

1. da je HRSS ostala pri dosedanjem programu, torej tudi na načelu zasebne lastnine (izvzemši nacionaliziranje proizvodnih sredstev);

2. da je HRSS ostala pri pacifističnih metodah;

3. da je glavni skupni cilj moskovske seljaške internacionale, preprečiti osvobodilne vojne in postopoma privedi seljaštvo in delavstvo do moči.

To je vsekakor le konstatacija

Italijansko-avstrijski dogovor.

Neposredno po zaključku trgovinske pogodbe med Italijo in Jugoslavijo je bila v Rimu podpisana tudi pogodba med Italijo in Avstrijo. Zanimive so posamezne določbe tega dogovora. Tako je znano javnosti, da se Avstrija v dogovoru obvezuje vrniti Italiji vso opremo in opravilo miramarskega gradiča. Dalje odstopi Italiji brez odškodnine vse planske kočice in zavetišča. Palača bivšega avstro-ogrškega poslanstva v Carigradu preide v italijansko last. Železniška postaja Thörl postane mednarodna obmejna postaja, ostane pod avstrijsko suverenostjo. Nadalje odstopi Avstrija Italiji brez odškodnine vse načrte in študije javnih del v krajih, ki jih je Italija anekti-

„Hrvata“ in njegovih pristašev. Koliko so vredni omenjeni dokumenti, koliko odgovarja konstatacija sama resnici, koliko fraz je pri svojem rebolovu v kalnem izustil Radič, bo pokazala bodočnost. Navedeno smo prinesli le v informacijo svojim čitateljem.

Dvomimo pa, da bi imel hrvatski narod kakšnih praktičnih koristi od zveze z moskovskimi boljševiki, kakor tudi dvomimo, da bi se hrvatski kmetje v resnici navduševali za tako zvezo.

med njimi tudi načrte tržaškega vodovoda. Italija izroči Avstriji manjša posestva, ki ne presegajo vrednosti 50.000 lir, kakor tudi avstrijske zavode v Rimu in se odpoveduje večjemu delu svojih kreditov napram Avstriji. Bolnici v San Bellagio in Velikem Lošnju ostaneta nadalje prosta last dunajske občine, upravo pa prevzame italijanska družba, katere ravnatelj bo imenovala italijanska vlada v sporazumu z dunajsko občino. Dalje se Italija odpoveduje povračilu stroškov, ki jih je imela pri zasedbi Burgenlanda.

Kakor je razvidno iz tega, so se Avstrijci s to pogodbo bolje odrezali od svojih južnih sosedov — Jugoslovanov.

Z dežele.

(Dopis.)

Občinske volitve so po večini končane. Kakšni so uspehi, je znano; tudi to je dejstvo, da je SLS znatno nazadovala. Če bi se vprašali, kje tiči vzrok, je lahko uginiti, namreč laž in teror nekaterih priganjačev, posebno pa njihov časopis „Domoljub“.

Zadnja leta „Domoljub“ ni več, kar bi moral biti domoljub in resnicoljub. Več sovražstva ni napravil med volitvami noben, še tako strastni agitator, kakor ravno ta list s svojimi lažnjivimi dopisi z dežele.

Žal, vse sprejme, da je le pisal naročnik, prav nič se ne prepriča, če je resnično ali ne. Najgrše pa je, ker kar z imeni napada in tako neti sovražstvo med vaščani in sorodniki.

Gorje mu, kdor se zameri kake-mu strastnemu SLSarju. Ta ga razkriči za liberalca ali samostojneža, le komunista ne. Saj je pisal pred volitvami, da je Judež, kdor ne voli z SLS.

To je že višek domišljavosti! To je terorizem!

Saj se vendar ljudje po vaseh poznajo in dobro vedo, kdo izvršuje krščanske dolžnosti, kdo ne. Dobro tudi vedo, kaj pomeni beseda Judež.

S to besedo se ožigosa največji lopov. In človek naj bo za to Judež, ker ne voli pristaša liste SLS, o katerem ve, da je slab gospodar, slab vernik, morda še pohujšljivec. Zato

so se pametni ljudje posmehovali takim dopisom in se niso udali take-mu terorizmu. Prav. Smelo trdimo, da je ravno tako pisanje veliko pripomoglo, da marsikateri misleči človek ni volil po želji SLS.

Tudi to je domišljavost, da je ravno SLS prava katoliška stranka, češ da je edino ona zastopnica katoliških načel.

Seveda po tej premisi sodi in vsako drugo stranko izključuje kot pravoverno ter njo in njene pristaše brezobzirno napada in izpostavlja zasmehu in sovražstvu. Za krščansko moralo se ne briga.

Znan je slučaj, da je poslanec SLS pisal svojemu priganjaču, naj vpliv in veljavo svojega duhovnika povsod izpodkupi in prikrajšuje, kar je le mogoče. Zakaj? Edini razlog, ker je prijatelj in pristaš dr. Šušteršiča. Ali je ta brezverec, ali je protinaroden ali protidržaven element? Kadar bodo sedanji poslanci toliko trpeli in dosegli za blagor ljudstva kakon on, jih bomo ravno tako spoštovali kakor njega. Tisti časi so minuli, da je vsak, kdor je ubijal dr. Šušteršiča in blagega dr. Lampeta, avanziral. Ljudstvo se probuja.

Pošljite naročnino!

T. Dielicz:

Strašna noč.

S svojo sestro Aninijo sem bil posetil grad svojega strica na litvanski meji in me je tam dohitela žalostna vest, da je moj oče nenadoma resno obolel. Tako s sestro nisva mogla oklevati; ko je ponehalo snežiti, ko je mesec jasno sijal in ker smo imeli v osebi Roska, starega izkušnega lovca mojega očeta, zanesljivega voznika, smo sklenili odpotovati že zvečer in se voziti vso noč.

Zavili smo se v tople kožuhe, oskrbeli z živili, zasedli sani in dospeli, ko se je znočilo, velik gozd, ki nas je ločil od očetovega stanovanja in ki se razprostira daleč tja v Litvo. Pot je bila široka, tako da drevesne veje niso zastirale srebrnih luničnih žarkov; vožnja pa so nam ovirali kupi snega in ledu, ki so se nabrali po cesti. Molčanje, ki je vladalo med nami, so prekinjali le udarci konjskih kopit in smrčanje dremajoče družabnice moje sestre. Sestra in jaz sva mislila le na očeta, zakaj pri

njegovi starosti si nisva mogla zatajevati opasnosti njegove bolezni.

Bilo je blizu polnoči, in ni se še pripetilo nič nenavadnega, ko so zdajci pokazali naši konji velik nemir. Težko so dihali in prešli sami od sebe v mnogo hitrejši dir. Imeli smo te konje že več let in smo zato vedeli, da je moralo to izpremembo povzročiti kaj nenavadnega. Videti je bilo, da se nečesa boje; plašno so se ozirali nazaj, in bilo je, kakor da jih žene naprej nevidna noč.

Kmalu so postali njihovi skoki tako divji, da jih je Rosko komaj obdržal na vajetih. Zaskrbelo me je, odkod ta divjost naših konj; zaslutil sem, da se bliža nevarnost. Tudi stari Rosko se je vznemiril; večkrat se je ozrl naokrog in pazljivo poslušal. Potem je pojenjal z vajetmi in konji so zdrinjali, kar so jih nesle noče.

Sedel sem zadaj na saneh. Ko sem se nekoliko okrenil, so se približala moja usta ušesu starega Roska. „Kaj je Rosko?“ sem ga tiho vprašal, potem pa mi odgovoril ravno tako tiho: „Bojim se, da so nam na

sledi volkovi; mraz jih preganja iz gozdov, glad jih vabi k nam, in izgubljeni smo, ako nas ne rešijo brze noge naših konj.“

Videl sem smrt v vseh strahovitih podobah; toda med bojnim gromom nisem nikoli tako pobledel ko pri teh besedah. Moja prva skrb je bila Aninija; videl sem že, kako trgajo zverij njeno lepo, nežno telo. Že često sem čul o trdovratnosti in brzini, s katerima zasledujejo volkovi svoj plen. Ako se naši konji ne zgrudijo, smo rešeni; a bal sem se, da jim poidejo moči.

Pri sebi sem imel puško, dve pištoli in lovski nož. Imel pa sem le malo smodnika in svinca in bi mogel usmrtiti le malo sovražnikov, ki nas bodo napadali gotovo po stotinah.

Stari Rosko je naganjal konje, kar pa pravzaprav niti ni bilo treba, zakaj njihov instinkt jih je bodril bolj od biča.

Neprestano sem zrl nazaj, a še nisem ničesar opazil, ko je stari Rosko, ki je imel znatno starejši vid in sluh, vzkljnil: „Prihajajo, prihajajo! Čujem njihovo sopihanje! Ali ne

slišite? Temna pika tam doli je kup volkov, gotovo jih je več ko sto!“

Sedaj sem opazil tudi jaz, kar je odkrilo ostro Roskovo oko. Gosta, temna masa se nam je bolj in bolj približevala. Divji, prodirilivi glasovi so prodirali skozi noč do nas kot gotovi znanilci bližajoče se nevarnosti.

Aninija še ni ničesar slutila; opasnost je še ni zdramila iz njenih sanj. Vendar je nisem smel nadalje pustiti v nevednosti. Že sem razločeval skupine besnih pošasti; že so se nekateri odtrgali od mase in hiteli naprej; že so se približali našim sanem na strel. Dvignil sem puško in pomeril na prvo najbližjo zver.

„Skloni se!“ sem zaklical sestri, ki se je vzbudila kakor iz oblokega snega. Vprašajoče me je pogledala. Ko pa je čitala na mojem obrazu, da nimam časa za razgovor, se je neho-te sklonila. V tem se je že zgrudil prvi in največji volk, zadet od moje krogle.

Pok je vzbudil družabnico, ki je mislila, da so nas napadli roparji, in jela iz vsega grla klicati na pomoč.

Dopis.

Borovnica. (Toča in davki). Dne 14. julija popoldne je prihrula vihra od Vrhnike čez Bistvo proti Borovnici in jela je padati toča v strah in grozo kmetu. Upostošila je vse kmečke pridelke Bregu, hudo gospodarila po Dolu in precej vsekala tudi po ostali borovniški občini. Pobila je nebroj šip po oknih. Škoda je ogromna, posebno za one, ki so si vzeli zemljo v najem. Teden dni prej je pobila toča po Padežu in Pokojišču tako, da še za svinje ni bilo dobiti krme. Pšenica, ječmen, oves, koruza, ajda, zelje — vse je popolnoma uničeno, tako da so kar vprek vse pokosili. Kmet je res revož. Tem večji, ker vremenskih nesreč naša davčna oblast nič ne upošteva. Za vzgled bi lahko navedli par slučajev. Pa zaenkrat o teh mol-

čimo, če bo kaj pomagalo. Smešno se pa človeku zdi, da gospoda ne čuti, da od kmeta živi, pa mu hoče na vse naprtiti davke. Pri osebni dohodnini menda gospoda ne ve, da je danes že skoraj vsak kmet zadolžen, in vendar mu računa v dohodnino vse, groznih izdatkov pa ne vidi in jih noče upoštevati. Ne vemo, kakšno srce imajo oni tajni zaupniki, ki kar na debelo poročajo o vsakem malenkostnem dohodku svojega sosedu menda zato, da so sami bolj oproščeni. Davčno oblast prosimo, da malo bolj upošteva slabe razmere kmečkega stanu. — G. poslanci menda bi pa tudi lahko dosegli, da bi bile saj pritožbe v tem oziru koleka proste — kakor je bilo nekoč! Za enkrat to!

Politični pregled.

Demisija vlade.

Pretekli teden so se na dvoru začela posvetovanja z voditelji posameznih političnih skupin. Krona skuša proučiti vsako možnost za nadaljevanje dela z sedanjo narodno skupščino ter za enkrat še ni poverila sedanji vladi volinega mandata, pač je pooblastila predsednika narodne skupščine Ljubo Jovanoviča, naj po demisiji sedanjega kabineta prouči možnosti, na podlagi kateri bi bilo delo v narodni skupščini mogoče.

Avdijence.

Na dvor so bili pozvani voditelji opozicije Davidovič, dr. Korošec in končno dr. Spaho. V strahu pred volitvami so izjavili vladarju, da so pripravljene vstopiti v delovno vladno ter opustiti svojo opozicijo. Ker voditelji opozicije niso obrazložili, kako si predstavljajo tako vladno je kralj pozval predsednika narodne skupščine Ljubo Jovanoviča, kateremu je poveril nalogo, da v razgovorih z voditelji parlamentarnih strank prouči, ali je res mogoča sestava koncentracijske odnosno široke koalicijske vlade, kakor jo, v nasprotju z vso svojo bivšo taktiko, sedaj želijo blokaši.

Posvetovanja.

Nedelja je potekla v znamenju razgovorov, ki so se s posredovanjem nekaterih radikalnih ministrov in poslancev vršili med ministrskim predsednikom Nikolom Pašičem in pa Jovanovičem. Radikalni naglašajo, da Ljuba Jovanovič, ako se mu posreči sestaviti vladno, ne bo menjal dosedanje državne politike, niti se ne bo spuščal v revizijo vidovdanske ustave, temveč bo skušal nadaljevati državno politiko sedanje koalicijske in bo predvsem imel nalogo čimprej rešiti nekatere najnujnejše načrte, tako invalidski zakon, zakon o zemljoradniških kreditih in zakon o zemljoradniški banki. Politični krogi zatrjujejo, da je želja krone, da se prične v narodni skupščini z rednim delom, da se odstrani negotova

atmosfera in da se v skrajnem slučaju šele pozneje razpišejo volitve. Opozicionalci so pripravljene podpirati celo samo homogeno radikalno vladno pod vodstvom Jovanovičem, samo da odstranijo iz državne politike Nikolo Pašiča in samostojne demokrate. Dr. Korošec je pripravljen stopiti v vladno oziroma podpirati vladno Ljube Jovanoviča. Po mišljenju, ki vlada v političnih krogih, ni izključena možnost, da sestavi Ljuba Jovanovič ali popolnoma homogeno radikalno vladno ali pa, da mu priskoči na pomoč Jugoslovanski klub.

Spor med radikalcji.

Najbolj značilno je, da je Nikola Pašič dosleden svojemu političnemu programu in da noče popustiti od svojih predlogov, naj se narodna skupščina razpusti in razpišejo nove volitve. Zanimiva je okolnost, da se od sobote osebno ne razgovarjata Nikola Pašič in Ljuba Jovanovič. Izmenjavata svoje misli potom posredovalcev.

Ponudbe Jugoslovanskega kluba.

Pod pogojem da pride do koncentracijske vlade Ljube Jovanoviča in da vstopi Jugoslovanski klub v to vladno, je dr. Korošec izjavil, da se njegova stranka odpoveduje svoji zahtevi po združenju Sloveniji in avtonomiji; pristaja na to, da zastopa Slovenjo v ministrskem svetu kot minister rojak slovenski radikal, ki se ne sme vmešavati v notranjo slovensko politiko, zahteva pa, da se ji izroči v popolno oblast politična uprava v Sloveniji in vse šolstvo ter se ji dajo še gotove gospodarske koncesije. Kakor zatrjujejo v političnih krogih, je Jugoslovanski klub pripravljen še v nadaljnja popuščanja, samo ako pride v vladno.

Razplet krize.

Kakor poročajo listi, ne bo prišlo med obema voditeljema radikalne stranke do večjega nesoglasja, ker se iz okolice obeh naglašajo, da

kovi nad truplom ustreljenega zamudili toliko časa, da dosežemo kraj gozda ali da pridemo do človeškega bivališča. Pa ah, kako neutemeljeno je bilo moje upanje! Komaj sem zopet nabasal puško, ko so bili volkovi že za nami

„Vse nič ne pomaga,“ mi je šepetal Rosko. „Kmalu se konji utrudijo in potem smo izgubljeni!“

V resnici sem opazil, da konjem pohajajo moči. Vendar so storili, kar je bilo možno; zakaj tudi oni so se zavedali nevarnosti.

Naš položaj je bil strašen; nisem pa se bal za svoje, nego za sestrično življenje. Sicer sem podrl še nekaj zverin, ki pa se niso dale zadrževati. Bile so sedaj tik za nami in pri vsakem posameznem sem lahko opazoval pregrešni jezik in plameneče oči.

In koliko jih je bilo! Smodnika nisem imel več in v obrambo sem imel le še svoji dve pištoli, ki ju še nisem izstrelil, lovski nož in kopito svoje puške. Vse to je opazil tudi Rosko.

(Dalje prihodnjic.)

vztrajata pri dosedanjih glavnih smernicah radikalne stranke. Odločitev je odvisna od sklepov glavnega odbora radikalne stranke, ki je bil sklican na posvetovanje v Belgrad. Na tem posvetovanju se ima odločiti, ali se naj odobri dosedanja Pašičeva politika, ki je stremela po razpisu novih volitev, ali pa naj se pristane na Jovanovičeva posredovanja za sestavo koncentracijskega kabineta.

ta. Od sklepov glavnega odbora radikalne stranke je odvisno, kako se bo razvijala vladna kriza in ali so upi opozicije upravičeni. Kakor znano, je Jugoslovanski klub že imenoval svoje kandidate za ministrske sedeže v slučaju vstopa v vladno. V morebitno koncentracijsko vladno bi stopili dr. Hohnjec, dr. Kulovec in Sušnik.

Politične vesti.

+ **Za vsako ceno.** Kakor poročajo vesti z Belgrada, je dr. Korošec s svojimi ljudmi pripravljen stopiti za vsako ceno v vladno, samo da bi rešil nekaj drobtin za zavoženo politiko svoje stranke. Dr. Korošec izdaja in prodaja vse. Dr. Korošec ni pripravljen zatajiti samo svoje dosedanje zahteve po avtonomiji Slovenije, pripravljen je tudi izdati svoje dosedanje zaveznike, v prvi vrsti Radiča, ki mu postaja vsled svojega romanja v Moskvo neprijeten, dasi so znane zveze SLS s komunisti v Ljubljani. Dr. Korošec ve, da izgublja tla med volilci doma, zato išče rešitve v tem, da skuša priti za vsako ceno v vladno, ter dobiti nekaj strankarskih koncesij, samo da bi trenutno potolažil prazne želodce svojih nestrpnih pristašev. Za to ceno je pripravljen odstopiti tudi od svoje dosedanje poti. Razvoj sedanje vladne krize prinaša novo sliko doslednosti dr. Koroščeve politike.

+ **Prazna upanja.** Velikanske nade so postavili vodilni krogi SLS v predsednika narodne skupščine Lju-

ba Jovanoviča, ki mu je kralj poveril nalogo, naj prouči možnosti za sestavo koncentracijske vlade. Časopisje SLS opisuje celo zadevo tako, kakor da bi grozil radikalni stranki v resnici razkol radi momentanega nasprotstva med stališčima Nikole Pašiča kot vodje radikalne stranke ter Ljube Jovanoviča kot mandatorja krone. Ljuba Jovanovič je znana oseba in ugleden politik, ter se nam zdi, da ni tako kratkoviden, da bi na ljubo skromnim željam dr. Korošča skušal povzročiti razkol v radikalni stranki, ki vztraja slejkoprej na stališču vidovdanske ustave, glede katerega noče poznati nobenega kompromisa. Upanje voditeljev SLS bi bilo upravičeno samo za ta slučaj, ako bi popolnoma zapustili svojo dosedanje pot ter se odrekli svoji dosedanjim politikam in zahtevi po reviziji ustave. Želje voditeljev SLS so velike, zdi se nam pa, da kljub vsem veseljem vestem časopisje SLS ne bodo izpolnjene tako, kakor si to žele dr. Korošec in njegovi pristaši.

Domače vesti.

— **Jubilej P. Hugolina Sattnerja.** V ponedeljek je poteklo petdeset let, odkar je bil dobroznani slovenski skladatelj P. Hugolin Sattner posvečen v duhovnika. Jubilar je v svoji skromnosti odklonil proslavo tega jubileja in je čital v ponedeljek na Brezjah tiho sveto mašo. Odličnemu slovenskemu kulturnemu delavcu iskrene čestitke!

— **Rumunska kraljica na Bledu.** Kakor javljajo iz Belgrada, pride početkom prihodnjega meseca na Bled k našemu kraljevskemu paru rumunska kraljica Marija s soprogo rumunskega prestolonaslednika. Visoki gosti ostanejo na Bledu do konca avgusta.

— **Jugoslovanska gasilska zveza.** V nedeljo se je vršil v Ljubljani občni zbor Jugoslovanske gasilske zveze, v kateri so za enkrat združena samo gasilna društva iz Slovenije. Pokazal pa je zbor, kako zelo je že razvito gasilstvo med nami in kako vkošenjeno. Saj je bilo na njem zastopanih 455 društev in 30 žup s 500 delegati, tako da je bila skupščina impozantna manifestacija te važne človekoljubne organizacije. Tekom zborovanja je bila sprejeta spre-

jeta sprememba pravil, odboru pa naročeno, da do prihodnje skupščine preštudira in izdela načrt za lastno zavarovalnico gasilske zveze.

— **Z ljubljanske borze.** Za tajnika borznega razsodišča je imenovan dvorni svetnik Fran Dukič. V soboto pa so bili pri oddelku ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani slovesno zapriženi borzni senzali Pavel Cvenkelj, Saša Knez in Jože Stergar. To so naši prvi slovenski borzni senzali. Dalje je omeniti, da so od finančnega ministrstva že odobrene borzne takse in določene vrste blaga ter vrednostni papirji, ki bodo notirali v tečajnici naše borze.

— **Čebelarski kongres.** Letošnji čebelarski kongres bo v dneh 23., 24., 25. in 26. avgusta v Beogradu. Prometno ministrstvo je dovolilo udeležnikom kongresa polovično vožnjo na vseh državnih železnicah.

— **Železnica Krupa-Bihač izročena prometu.** Kakor javlja direkcija državnih železnic v Zagrebu, je bila proga Bosanska Krupa-Bihač dne 17. julija z vlakom 1530 izročena javnemu prometu.

Gospodarstvo.

g **Napenjanje pri govedu.** Naši živinorejci se zelo boje napenjanja pri goveji živini, kajti vsled te obolenosti pogine govedo v mnogih slučajih tekom kratkega časa. Vzroki napenjanja leže v napačnem krmiljenju v hlevu. Morebiti je včasih kriva tudi napačna pašna. Ako pokladamo živino močno, rosno, skoro zmrazilo mlado travo, se prebavljanje vsled ohlajenja želodca zmanjša in posledica je — hitro napenjanje. Ako

pokladamo živino travo, ki je ležala na kupih in se je že ogrela, imamo obolenost tu. Ako govedo takoj napojimo potem, ko se je nažrlo zelene krme, ako se na pomlad prehitro menja suha krma z zeleno, pridejo živinorejci morebiti v nesrečo. Ako krmimo s plesnivim senom, se pojavi poleg drugih obolenosti tudi napenjanje. Posebno znano je, da sparjena detelja povzroči napenjanje. Vsa ta napačna krmiljenja povzročajo.

Nedvomni znaki

»Pravega ;FRANCKOVEGA: kavnega pri-datka« in sicer: ime »Franck« in »kavni mlinček« izražajo se posebno na novi, rjavo-modrobeli etiketi za zabožke. — »Pravi ;FRANCK: z mlinčkom« je nenadkriljiv v aromi, okusu in izdatnosti. —

da se v želodcu goveda prične tvoriti plini v silnih množinah. Ti plini groze, da se živinče zaduši. Včasih le hitra pomoč govedo reši. Imamo več načinov, kako naj živini v tem slučaju pomagamo. Ker pri hitrem napenjanju želodec ustavi svoje delovanje, skušajmo ga spet spraviti v tek s tem, da pritiskamo z dlanmi na levo lakotnico. Lahko zgnemo tudi dva trda šopa iz slame, ter z njima levo lakotnico prav krepko masiramo. Polivanje z mrzlo vodo po križu in po lakotnicah ima tudi včasih dober uspeh. Tudi ako postavimo govedo do trebuha v tekočo vodo, dosežemo včasih svoj cilj, to je ozdravitev. Priporočamo tudi, da vtaknemo govedu skozi usta debelo vrvo, katero za rogi prevezemo. Govedo vrvo zveči, kar povzroči morebiti porigavanje, to je, sapa odhaja govedu iz želodca skozi požiralnik. V krajih, kjer je živinoreja silno razvita, imajo govedorejci v vsaki vasi po najmanj eno požiralnikovo cev, katera vrlo služi pri hitrem napenjanju s tem, da vpegljana v želodec goveda odvaja pline skozi požiralnik. Čiščenje zadnika ter vbrizgavanje mrzle vode vanj potom cevi včasih pomaga k ozdravljenju. Od zdravil, katera naj bi bila vedno pri rokah, bi omenil apnenovo vodo. To vodo pripravimo na sledeči način: Vzemimo dve žlici živega apna na en liter vode. Ko je apno v tej vodi ugašeno in raztopljeno, precedi to zmes skozi platno ter jo vlij govedu v gobec. Morebiti pridene poprej tako pripravljeno apneni vodi tudi čašico žganja. Kot domače zdravilo je tudi dober kamilčni čaj ali pa z vodo pomešano žganje. V slučajih, kjer vse to ne pomaga, je potreben vbod v vamp s posebnim nožem ali takozvanim trokarjem skozi levo lakotnico. Cevka ostane v rani toliko časa, dokler izpuhtevajo plini. Pravilno izvršena operacija ni nevarna; živinče ta vbod lahko prenese. Ko nam govedo po napenjanju ozdravi, pa je potrebno, da pustimo tako živinče nekaj dni ob pičli krmi, ker bi obilna krma lahko imela za posledico ohromelost prebavil. Tudi čistilo bi bilo vedno na mestu.

g Premovanje konj v območju konjerejskega odseka 1, Kmetijske družbe za Slovenijo, se vrši: 28. julija ob osmih zjutraj v Lescah; 29. julija ob osmih zjutraj v Kranju; 30. julija ob osmih zjutraj v Št. Vidu nad Ljubljano in popoldne ob poltrem v Mengšu; 31. julija ob osmih zjutraj na Igu; 4. avgusta ob osmih zjutraj na Veliki Loki; 5. avgusta ob osmih zjutraj v Mokronogu; 6. avgusta ob osmih zjutraj v Št. Jerneju in 7. avgusta ob osmih zjutraj v Brežicah. V Lescah, Kranju in Mengšu se bodo premovali samo mrzlokrovni konji; v Št. Vidu, na Igu, Veliki Loki in v Brežicah mrzlokrovni in toplokrovni, v Mokronogu in Št. Jerneju pa samo toplokrovni konji. Konje se bo premalo po običajnih skupinah, in to le konje članov Konjerejskega odseka. Kdor še ne bi plačal članarine 10 Din do dneva premovanja, mora plačati članarino na dan premovanja, preden privede svoje živali

pred premovalno komisijo. Od Konjerejskega odseka so določeni v premovalno komisijo sledeči člani: za Lesce: gg. Molj, Zupančič; za Kranj: Ažman, Zupančič; za Mengeš in Št. Vid: Jan, Molj; za Ig: Grad, Dimnik; za Veliko Loko: Ažman, Turk; za Mokronog: Selak, Turk; za Št. Jernej: Turk, Zupančič, Bregar in Bukovec ter za Brežice: Turk, Zupančič.

g Izgledi letošnje svetovne žetve. Po doslej objavljenih setvenih in žetvenih poročilih bo rezultat letošnje žetve nekoliko slabši kakor je bil lani. V Severni Ameriki je bil položaj v začetku junija nepovoljniji nego v juniju 1923, ker so posebno v Kanadi posevki bili še slabo razviti. V Zedinjenih državah je obdelana manjša površina nego lani. V onih petih državah, ki običajno predstavljajo četrtino celokupne svetovne žetve pšenice, se ceni letošnja žetev na 745.1 milijonov centov napram 816.4 milijona centov v l. 1923. Samo v Zedinjenih državah bo po dosedanjih cenitvah znašala žetev 55.5 milijona centov manj nego lani in 112.7 milijona pod povprečno žetvijo zadnjih petih let.

g Pregled in maleinizacija konj, ki so namenjeni za izvoz v inozemstvo. Po naredbi ministrstva za poljedelstvo in vode morajo biti odslej naprej vsi enokopitarji (konji, mezgi, mule in osli), ki so namenjeni za izvoz v inozemstvo, preden se vtovorijo v železniške vozove (brodove), pregledani in maleinizirani (očesni poizkus) po veterinarju, ki je odrejen za pregled živali ob vtovarjanju na dotični železniški (brodarski) postaji. Vsak izvoznik je dolžan obvestiti pristojnega veterinarja pravočasno, in sicer najmanj 24 ur prej, da ta izvrši potreben pregled in maleinizacijo.

g Živinski sejmi v Celju. V zadnji seji celjskega občinskega sveta se je zelo umestno razpravljalo tudi o tem, kako bi se povečal za Celje in okolico dotok živine, kako bi se nadalje ustvarila zdrava konkurenca in s tem nudila mesarjem prilika nakupovati cenejšo klavno živino. Sklenilo se je, uvesti zopet redne mesečne živinske seje, za katere naj skrbi mestni magistrat za potrebno reklamo.

g Naša prometna sredstva. Dne 1. julija je bilo stanje vozovnega parka na naših železnicah nastopno: 1707 lokomotiv za normalni tir, 405 lokomotiv za ozkotirne železnice, izven prometa je bilo 1007 lokomotiv, vagonov je bilo 25.895 za normalni tir, 16.809 za ozkotirne železnice, izven prometa pa je bilo 4860 vagonov.

g Stanje Narodne banke je bilo 15. t. m. nastopno: Kovinska podlaga se je zmanjšala za 7.36 milijona na 427.404.824 zlatih dinarjev. Obenem pa je tudi padel obtok bankovcev za 35.8 milijona na 5482 milijona 303.040 Din. Eskont in lombard beležita po dolgem nazadovanju zopet porast — kakor tudi v prvem tednu julija, in sicer za 2.3 milijona na 1342 milijona 162.336 Din.

Raznoterosti.

r Olimpijada v Parizu. Dne 19. t. m. je bila končana mednarodna telovadna tekma na olimpijadi. Končni rezultati so bili na stadionu v Colombesu slovesno razglašeni. Jugoslovanski Sokol Leon Štukelj (Novo mesto) si je priboril med tekmovalci prvo mesto in s tem naslov najboljšega telovadca na svetu. Od 118 točk jih je dosegel 110.34. Drugi za njim je bil češkoslovaški Sokol Pražak, ki je dosegel 110.32 točk in tretji tudi češkoslovaški Sokol Supčik s 106.93 točkami. Ob razglasu izida je zasvirala godba jugoslovansko himno in na zmagovalnem drogu je zaplapolala jugoslovanska trobojnica. V tekmi vrst so dosegli prvo mesto Italijani z 839 točkami, drugo Francozi z 820, tretje Švicarji z 816 in četrto Jugoslovani s 762 točkami. Njim sledijo vrsti Američani, Angleži, Finci in Luksemburžani.

r Za vsako besedo deset dolarjev. V New-Yorku živi mož, ki nima drugega posla, kot da dnevno zapiše dve besedi in zato dobi dnevno 20 dolarjev ali okoli 1600 dinarjev. Da pa ne dobi kdo skomine, povemo še, kako mora zapisati ta človek obe besedi. Mož je nad vse izurjen letalec in njegovo delo je v tem, da vodi aparat tako spretno, da napiše v zrak velike črke iz dima, ki so reklama nekega podjetja. — Taka dimasta reklama je v Ameriki vedno bolj priljubljena in v brezvetrovnih dnevih se vidi vedno več na njujorskem nebu teh oblačnih dimastih reklam.

r 300-letnica New-Yorka. To pomlad poteče 300 let, odkar je bil ustanovljen New-York. Prvotno njegovo ime je bilo New Amsterdam. Bila je to neznatna vasica, ki so jo ustanovili Holandci. Vasica se je kmalu razvila v mesto in v nekaj stoletjih v velemesto, ki je danes skoraj že nad-

krillilo glede številnosti svojega prebivalstva London. New-York, ki je ob svoji ustanovitvi štel samo 30 rodbin, ima danes 6 milijonov prebivalcev, med temi je 1 milijon 346.000 židov. V New Yorku je danes 32.590 industrijskih podjetij, v katerih je zaposlenih skoraj 1 milijon delavcev. Mestni proračun je lani znašal 347 milijonov dolarjev.

Kako se Japonci iznebe ministrov. Na jako enostaven način, o čemur poroča list „Excelsior“. Nekega lepega jutra je ugledal minister Goto pred vratmi svoje palače sijajen mrtvaški voz, ob katerem so stali v paradi mnogobrojni agenti in uslužbenci raznih pogrebnih zavodov. Minister je strme opazoval čuden prizor. Končno je hotel oditi, pogrebci pa so privlekli iz voza krasno izdelano rakev, okovano s srebrom in z zlatom in jo položili pred vrata ministrovega stanovanja. Gotovo je menil, da sanja, pristopil je bliže in v svoje največje presenečenje je opazil, da sta bili sredi srebrne plošče rakeve vrezani začetnici njegovega imena. Skoraj otrpnil pa je, ko je opazil tudi na plošči pritrjen listek z napisom: To rakev zapuščamo prazno. Upamo, da nam napravite do večera uslugo, da jo odpeljemo polno. Sedaj je ubogemu ministru šele posvetilo v glavi. Njegovi lastni državljani so ga pozvali, da izvrši harakiri in da jih tako sam reši nepriljubljene svoje osebe. — Goto, ki je bil član Yamamotovega kabineta, je bil v vladi v času velike elementarne nezgode, katastrofalnega potresa, ki je spravil deželo v težko krizo. S svojimi finančnimi in socialnimi odredbami si je Goto pridobil nebroj sovražnikov, ki so se ga hoteli na lep način iznebiti. Da-li je Goto odšel prostovoljno iz življenja, list ne javlja.

Tržne cene.

Živinski trg.

Vsa tržišča z živino so kazala prošli teden čvrsto tendenco in so cene stalno naraščale. Skoro povsod je dovolj krme, radi česar prodaja kmet živino le v skrajnih slučajih. Vendar je bilo na zadnje seje prignano še dokaj živine. Paralizirano je bilo to dejstvo z živahnim povpraševanjem po blagu.

Cene na domačih trgih se že 14 dni neprestano dvigajo. Na sejmu v Zagrebu, dne 15. t. m., so poskočile za 50 p — 1.50 Din za 1 kg žive teže. Na tej višini so se cene obdržale tudi povodom tržnega dneva, dne 16. t. m. Promet je bil kljub visokim cenam zelo živahen. Povpraševanje iz inozemstva je omejeno na Italijo, Avstrijo in Češkoslovaško. Italija kupuje le boljše blago, Praga tudi le blago nad 500 kg. dočim jemlje Dunaj tudi slabšo robo in je za nas razen Grške in Male Azije najboljši odjemalec buš.

Zdravstveno stanje naše živine je razen v južnih predelih države povoljno. Živinski legar, ki se je ponekod pojavil, je bil takoj zatrt.

Cene živini so bile začetkom prošlega tedna na posameznih trgih nastopne:

Zagreb: Voli 15—17.50, 12.50—14, 11 do 13; bosanski voli 12—13, 9—10.50; domače krave 14—15, 13—14, 9—10; bosanske krave 9—10; telice 13.50—15; teleta 15 do 18; ovni 12—13 za 1 kg žive teže.

Belgrad: Pitanji voli in biki 13—14; srednji voli 10.50—12.50; ovce 7—8 za 1 kg žive teže.

Ljubljana: Voli 13.50, 12.50, 11—12; krave 11; teleta 15—16.

Maribor: Voli 12.75—13.25, 11—11.50; biki 11—11.50; krave 11.75—12.75.

Izdaja konzorcij »Ljudskega tednika«. — Odgovorni urednik Fr. Jereb. — Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani.

Zopet glad v Rusiji.

Belgrajsko „Novoje Vremje“ objavlja iz Južne Rusije nastopno pismo, ki se glasi:

„Naš nesrečni jug je zopet napadla strašna beda. Silna suša je uničila vso letino. Od vročine, ki znaša do 50°, je zgorelo vse žito, vsa trava in vsa zelenjad. Vnovič nastopa grozni uničevalatelj ruskega naroda, ki ga nismo občutili le enkrat — glad.

Sovjetska oblast naglo uvaja sistem izkaznic za kruh. Izkaznice se bodo oddajale na knjižnice profesionalnih zvez, in sicer po 5 funtov moke na osebo in mesec. Z uvedbo izkazničnega sistema po receptu komunistov bo 80% vsake naselbine obsojenih, da pogine lakote, ker je komaj 20% prebivalstva včlanjenih v teh profesionalnih zvezah. Odkod pa se bodo jemali ti „profsojuzi“, kakor jih imenujejo boljševiki, ako se zaduši vsa obrt? Imeli smo malo, gladko tekočo trgovino, ki je nudila selu marsikak zaslugek. Boljševiki so jo popolnoma uničili.

S tem so oropali prebivalstvo zadnjega vira za obstoj. Predstojenje gladovanje bo z vso svojo težo zadelo zlasti ženske in otroke.

Naselje je udarjeno in ne ve, kam naj se umakne gladovalni smrti, h komu naj se obrne na pomoč. Vse, kar je bilo možno prodati od obleke ali druge lastnine, je šlo že v prošlem gladovanju. Z nastopanjem pr-

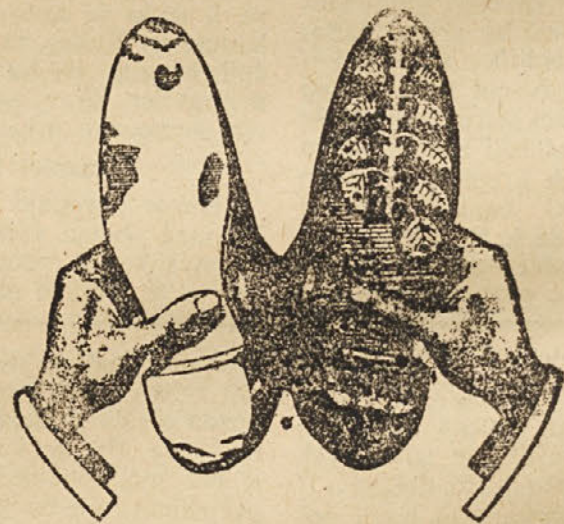
vih znakov lakote, so se pomnožili ropi in uboji. Ropa in ubija se sredi belega dne.

V bodoče bo očitvidno še slabše.

To pismo je priobčilo belgrajsko „Novoje Vremja“, glasilo Rusov v Jugoslaviji. List poudarja, da je pismo iz odeške pokrajine, ki je nekoč veljala za žitnico Rusije. Po novo uvedenem sistemu izkaznic na kruh bo dobival živež samo privilegirani del prebivalcev, in tega je, kakor je razvidno iz pisma, komaj petina vsega prebivalstva. Neprivilegirani del prepuščajo sovjeti očitvidno svoji usodi. Možno si je misliti, kaj pod temi pogoji pričakuje vso Rusijo, ko se bliža zima in ko gredo h koncu zaloge živil.

Bodoče gladovanje bo tem strašnejše, ker se sovjetska vlada najbrže sploh ne bo obračala za pomoč k Evropi in Ameriki, kakor je bilo to l. 1921.

Pa četudi se sovjeti obrnejo za pomoč, je še veliko vprašanje, ali se bodo kulturni naredi, ki jih upravlja jo demokratske vlade, odzvali.

Pazite na razliko

med kožnimi potplati in Palma Kaučuk potplati in petami. Prednosti proti kožnim potplatom so večja trajnost in vzdržljivost čevljev, elastičnost in ugodna hoja, ter nizka cena.

Zahtevajte edino le »Palma«

Priporoča se mizarstvo

ERMAN & ARHAR

St. Vid, nad Ljubljano 4.

za vsa stavbna in pohištvena dela. Stalna zaloga pohištva in tapetniških izdelkov. Cene nizke! Delo solidno!

Mačrti in proračuni brezplačno.

KAR NE VEŠ, VPRAŠAJ

Univerzalni Informativni Biro

„ARGUS“

Knez Mihailova ul. 35. — Tel. 6-25

BEOGRAD

(Pasaž Akademije Nauka.)